

אמת הוא, בדידי הוה עובדא, כד הוּינא טליא, בהיותי יוצק מים ע"י רבותי הקדושים נוחי נפש זצ"ל, למדתי הלכות טריפות, ובהגיעני להלכות צומת הגידין, וראיתי פי כל הנביאים מתנבאים בסגנון אחד, שהצומות הן במקום חבור השוק עם הרגל, אמרתי זה אי אפשר להיות, כי אם מקום חבור הרגל עם הפרסות והארכובה היא הקרסולים שקורין קנע"כל¹⁵ בלשון אשכנז, ובעוף הוא מקום חבור הרגל אל מקום האצבעות. וסדרתי לי ראיות ברורות. אחת, ממקום חליצה, שצריך להיות נקשר על השוק, שמע מינה שזה נקרא שוק, ופרסה התחתונה נקרא רגל. יעויין פ' מצות חליצה ק"ג ע"א, פיסקא מן הארכובה ולמטה וכו'. ובפסוק שוק על ירך, פירש"י עפ"י תרגום: הולכי רגלים רוכבי הסוסים. שמע מינה רגל נקרא שוק, ומקום מושב נקרא ירך. א"כ מקום חבורם בארכובה נקרא *חבור הירך עם השוק*, שקורין קנע"א - (ברך) בלשון לע"ז ואשכנז, ואיננו חבור שוק עם הרגל. וידוע בלשון הקדש נקראו בתי שוקיים אותן קנכל"ש שלובשין על הרגלים התחתונים, ואינן שלובשים על מקום המושב נקראו מכנסיים לכסות בשר ערוה. א"כ מוכח שזה הרגל נקרא שוק. מכל הלין ראיות היה נראה בפשיטות כי כאן הוא מקום צומת הגידין. וילדות היתה בי והעזתי פני להציע כן לפני רבי, וגער בי להוציאני חלק מבלי משים לדחות ראיותי כלל, כי היה נראה לו אפקרותא להרהר ח"ו על דבר מקובל. וע"י כך לא חש להשיבני על קושייתי ולתרצה, עד שהאיר ה' עיני בתוס' מנחות ל"ז ע"א, ד"ה קיבורת, שהעלו דשוק של אדם איננו שוק של בהמה. ואמרתי ברוך שבחר בהם ובדבריהם.

כלומר, הוא מוכיח שבאדם השוק הוא מתחת לברך, ובתחילה חשב שכך הוא גם בבהמה ועוף, אבל מסקנתו היא שבבהמה ועוף השוק הוא מעל הברך.

וכך כתב גם בשו"ת חתם סופר, (אה"ע חלק ב, סימן סט וד"ה ולהיות כי) כתב:

הנה ג' אברים ברגל אדם, תחתונו נקרא פרסת הרגל, ארכו מאצבעות הרגלים עד עקבו, וגובהו מהקרקע עד אסתוירא שקורין קניכע"ל בלשון אשכנז, ורש"י קורין לו קביל"א בלע"ז. ומשם מתחיל השוק גבי אדם התחלתו מהאסתוירא קניכע"ל עד הארכובה שקורין קנע"א בלשון אשכנז. והיינו באדם. אבל בבהמה, נקרא גם זה העצם "רגל", והוא הארכוב' הנמכרת עם הראש. אבל באדם הוה זה שוק. ודבר זה, לחלק בין בהמה לאדם, אם שהוא מוכרח בהרבה מקומות, מ"מ מפורש בתוס' במנחות ל"ז ע"א, סוף ד"ה קבורת. וע"י לשון רש"י שבת נ"ד ע"א, עד כבלא - פרק התחתון שקורין קוי"לא עכ"ל. והיינו קבילא דשמעתין, שהוא קניכעל. ועל זה כתב תוס' שם: עד שוק. והכל חד, דסוף הקבילא הוא תחילת השוק. ועי"י רש"י מנחות ל"ג ע"א ד"ה אסתוירא וד"ה עבידא וכו' ע"ש. ואמנם במקום סיום השוק בארכובה, קנע"א בל"א, מתחיל הירך באדם ... והכלל: לא נקרא באדם רגל אלא הפרסה התחתונה, והעמוד נקרא שוק, ומהארכובה ולמעלה נקרא ירך.

שוב כתב שבאדם השוק הוא מתחת לברך, ולא בבהמה.

¹⁵ מקביל למלה ankle באנגלית.